

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. kovo 28 d.*

„Apeliacinis skundas – Valstybės pagalba – Pagalba, suteikta tam tikromis iš dalies pakeisto Vokietijos atsinaujinančiųjų energijos išteklių įstatymo (2012 m. EEG įstatymas) nuostatomis – Pagalba EEG elektros energijos gamintojams ir sumažintas EEG papildomas mokestis daug energijos vartojančioms įmonėms – Sprendimas, kuriuo pagalba pripažįstama iš dalies nesuderinama su vidaus rinka – Sąvoka „valstybės pagalba“ – Pranašumas – Valstybės ištekliai – Išteklių viešoji kontrolė – Elektros energijos vartojimo mokesčiui prilyginama priemonė“

Byloje C-405/16 P

dėl 2016 m. liepos 19 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Vokietijos Federacinė Respublika, atstovaujama T. Henze ir R. Kanitz, padedamų advokato T. Lübbig,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Komisijai, atstovaujamai K. Herrmann ir T. Maxian Rusche,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kuri sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einantis ketvirtosios kolegijos pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan ir D. Šváby,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu Vokietijos Federacinė Respublika prašo panaikinti 2016 m. gegužės 10 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Vokietija / Komisija* (T-47/15, EU:T:2016:281, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo tas teismas atmetė jos SESV 263 straipsniu grindžiamą ieškinį dėl 2014 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendimo (ES) 2015/1585 dėl pagalbos schemos SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN) (kurią Vokietija įgyvendino siekdama paremti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintą elektros energiją ir daug energijos vartojančias įmones) (OL L 250, 2015, p. 122; toliau – ginčijamas sprendimas) panaikinimo.

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

- 2 2011 m. liepos 28 d. Vokietijos teisės aktų leidėjas priėmė *Gesetz zur Neuregelung des Rechtsrahmens für die Förderung der Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien* (Įstatymas, kuriuo iš naujo reglamentuojamas elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos šaltinių, skatinimo teisinis pagrindas; *BGBl.* 2011 I, 1634, toliau – 2012 m. EEG įstatymas). Šio įstatymo, galiojusio nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2014 m. liepos 31 d., tikslas buvo aprūpinant elektros energija didinti jos dalį, pagamintą iš atsinaujinančiųjų elektros energijos šaltinių ir iš kasyklų dujų (toliau – EEG elektros energija).
- 3 Pagrindiniai 2012 m. EEG įstatyme įtvirtintos tvarkos aspektai skundžiamo sprendimo 4–12 punktuose išdėstyti taip:

„4 Visų pirma visų lygių įtampos tinklo valdytojai (toliau – TV), užtikrinantys bendrą elektros energijos tiekimą, turi, pirma, prijungti prie tinklo įrenginius, gaminančius EEG elektros energiją jų veiklos teritorijoje (2012 m. EEG įstatymo 5–7 straipsniai), antra, tiekti šią elektros energiją per savo tinklą, ją transportuoti ir paskirstyti prioritetine tvarka (2012 m. EEG įstatymo 8–12 straipsniai) ir, trečia, pervesti šių įrenginių eksploatuotojams atlyginimą, apskaičiuotą atsižvelgiant į įstatyme nustatytus tarifus, nagrinėjamos elektros pobūdį ir nustatytą ar įrengtą atitinkamo įrenginio pajėgumą (2012 m. EEG įstatymo 16–33 straipsniai). Įrenginių, gaminančių EEG elektros energiją, eksploatuotojai alternatyviai turi teisę, viena vertus, parduoti visą ar dalį šios elektros energijos tiesiogiai per trečiuosius asmenis ir, kita vertus, reikalauti, kad TV, prie kurių įrenginys buvo prijungtas, nesant tokios tiesioginės prekybos, mokėtų jiems rinkos priemonę, apskaičiuotą remiantis atlyginimo suma, kuri mokėtina prijungimo atveju (2012 m. EEG įstatymo 33a–33i straipsniai). Praktiškai neginčijama, kad šios pareigos daugiausia tenka vietinio žemos ar vidutinės įtampos paskirstymo tinklo valdytojams (toliau – PTV).

5 Antra, PTV privalo perduoti EEG elektros energiją aukštesnėje grandyje esantiems regiono aukštos ir itin aukštos įtampos transportavimo tinklo valdytojams (toliau – TTV) (2012 m. EEG įstatymo 34 straipsnis). Kaip atlygį už šią pareigą TTV privalo pervesti PTV atlyginimą ir rinkos kainos, pastarųjų mokėtinas įrenginių eksploatuotojams, ekvivalentą (2012 m. EEG įstatymo 35 straipsnis).

6 Trečia, 2012 m. EEG įstatyme numatytas, pirma, EEG elektros energijos kiekio, kurį kiekvienas TTV įtraukia į savo tinklą, ir, antra, sumos, pervestinos kaip atlygis PTV, „kompensavimo federacijos lygiu“ mechanizmas (2012 m. EEG įstatymo 36 straipsnis). Praktiškai kiekvienas TTV, įtraukęs ir apmokėjęs EEG elektros energijos kiekį, viršijantį kiekį, pristatytą elektros energijos tiekėjų galutiniams vartotojams, esantiems jų teritorijoje, kitų TTV atžvilgiu gali pasinaudoti tokį skirtumą atitinkančio kompensavimo teise. Nuo 2009–2010 m. minėtas kompensavimas daugiau nebevykdomas realiai (pasikeitimas EEG elektros energijos kiekiu), bet jis įgijo finansinę išraišką (su tuo susijusių išlaidų kompensavimas). Trys iš keturių su šia kompensavimo nuostata susijusių TTV yra privačios įmonės (*Amprion GmbH, TenneT TSO GmbH* ir *50Hertz Transmission GmbH*), o ketvirtoji yra viešoji įmonė (*Transnet BW GmbH*).

7 Ketvirta, TTV turi prekiauti EEG elektros energija, kurią jie įtraukia į savo tinklą, prekybos elektros energija rinkoje (2012 m. EEG įstatymo 37 straipsnio 1 dalis). Jei taip gauta kaina neleidžia padengti finansinės naštos, kuri jiems tenka dėl teisinės pareigos atlyginti už šią elektrą įstatyme nustatytais tarifais, taikant teisės aktus priimančių institucijų nustatytas sąlygas, jie turi teisę reikalauti, kad tiekėjai, aprūpinantys galutinius vartotojus, jiems pervestų skirtumą proporcingai parduotam kiekiui. Šis mechanizmas pavadintas „EEG papildomu mokesčiu“ (2012 m. EEG įstatymo 37 straipsnio 2 dalis). Vis dėlto EEG papildomo mokesčio dydis tam tikrais atvejais gali būti sumažintas 2 euro centais už kilovatvalandę (KWh) (2012 m. EEG įstatymo 39 straipsnis). Siekdami pasinaudoti tokiu sumažinimu, 2012 m. EEG įstatyme kvalifikuojamu kaip „EEG papildomo mokesčio sumažinimas“, bet žinomu ir pavadinimu „ekologiškos elektros energijos privilegija“, elektros energijos tiekėjai, be kita ko, pirmiausia privalo įrodyti, kad ne mažiau kaip 50 % jų klientams tiekiamos elektros energijos yra EEG elektros energija, tada – kad ne mažiau kaip 20 % jos yra iš vėjo ar saulės energijos, ir galiausiai, kad ji tiesiogiai parduodama jų klientams.

8 <...>

9 Penkta, neginčijama tai, kad nors 2012 m. EEG įstatymas neįpareigoja elektros energijos tiekėjų perkelti EEG papildomo mokesčio jų galutiniams vartotojams, to jiems daryti nedraudžiama. Taip pat neginčijama, kad tiekėjai, kurie patys įpareigoti sumokėti šį papildomą mokestį TTV, praktiškai perkelia šią naštą savo klientams, kaip tai, be to, per posėdį patvirtino Vokietijos Federacinė Respublika. Tvarka, pagal kurią šis papildomas mokestis turi būti nurodytas jiems skirtoje sąskaitoje faktūroje, numatyta 2012 m. EEG įstatyme (2012 m. EEG įstatymo 53 straipsnis), kaip ir sąlygos, kuriomis šie klientai turi būti informuojami apie jiems tiekiamų atsinaujinančiųjų energijos išteklių proporciją, subsidijuojamą pagal Įstatymą dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių (2012 m. EEG įstatymo 54 straipsnis).

10 Be to, 2012 m. EEG įstatyme taip pat numatyta specialaus kompensavimo sistema, pagal kurią *Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle* (Federalinė ekonomikos ir eksporto kontrolės tarnyba; toliau – BAFA) kiekvienais metais nustato EEG papildomo mokesčio dalį, kurią elektros energijos tiekėjai gali perkelti nustatytoms dviem klientų grupėms, t. y. pirma, „intensyviai elektros energiją naudojančioms įmonėms gamybos sektoriuje“ (toliau – IEENĮ) ir, antra, „geležinkelių įmonėms“, gavus prašymą, kurį pastarosios turėjo pateikti iki praėjusių metų birželio 30 d. tam, kad būtų sumažintos elektros energijos išlaidos ir taip išsaugotas jų konkurencingumas (2012 m. EEG įstatymo 40 straipsnis).

11 2012 m. EEG įstatyme patikslinamos sąlygos, kurios suteikia teisę į šią sistemą, procedūra, kurios turi laikytis kriterijus atitinkančios įmonės, mokesčio viršutinės ribos nustatymo tvarka kiekvienu konkrečiu atveju ir šiuo klausimu BAFA priimamų sprendimų poveikis (2012 m. EEG įstatymo 41–44 straipsniai). 2012 m. EEG įstatyme konkrečiai numatyta, kad gamybos sektoriaus įmonėms, kurių elektros energijos suvartojimo išlaidos sudaro ne mažiau kaip 14 % jų bendros pridėtinės vertės ir kurių suvartojimas yra ne mažiau kaip 1 gigavatvalandė (GWh), ši mokesčio viršutinė riba yra 10 % EEG papildomo mokesčio jų suvartojimo daliai nuo 1 GWh iki 10 GWh, 1 % šio mokesčio jų suvartojimo daliai nuo 10 GWh iki 100 GWh ir yra 0,05 euro cento viršijus šią ribą. 2012 m. EEG įstatyme taip pat nustatyta, kad gamybos sektoriaus įmonėms, kurių elektros energijos suvartojimo išlaidos sudaro ne mažiau kaip 20 % jų bendros pridėtinės vertės ir kurių suvartojimas yra ne mažiau kaip 100 GWh, EEG papildomas mokestis yra 0,05 euro cento nuo pirmosios kilovatvalandės. Be to, 2012 m. EEG įstatyme patikslinama, kad elektros energijos tiekėjai turi informuoti įmones, gavusias pranešimą apie EEG papildomo mokesčio viršutinę ribą, pirma, apie joms tiekiamos atsinaujinančios energijos dalį, kuriai taikoma pagalba pagal Įstatymą dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių, antra, jų bendro energetikos paketo sudėtį ir, trečia, privilegijuotoms įmonėms pagal Įstatymą dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių – joms patiekto energetinio paketo sudėtį (2012 m. EEG įstatymo 54 straipsnis).

12 Šešta, 2012 m. EEG įstatymas įrenginių eksploatuotojams, TV ir elektros energijos tiekėjams, konkrečiai TTV ir *Bundesnetzagentur* (Federalinė tinklų agentūra; toliau – *BNetzA*) atžvilgiu, nustato informavimo ir pranešimo pareigas ir kelias skaidrumo pareigas, kurios konkrečiai tenka TTV (2012 m. EEG įstatymo 45–51 straipsniai). Minėtame įstatyme taip pat patikslinami priežiūros ir kontrolės įgaliojimai, kuriuos turi *BNetzA* PTV ir TTV atžvilgiu (2012 m. EEG įstatymo 61 straipsnis).“

- 4 2013 m. gruodžio 18 d. nusprendusi pradėti oficialią tyrimo procedūrą dėl 2012 m. EEG įstatyme numatytų priemonių, Europos Komisija 2014 m. lapkričio 25 d. priėmė ginčijamą sprendimą.
- 5 Jame Komisija nurodė, kad 2012 m. EEG įstatyme įtvirtintos dviejų rūšių atrankinės lengvatos, kurias kyla būtinybė kvalifikuoti kaip valstybės pagalbą, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, t. y. pirma, elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų šaltinių ir kasyklų dujų rėmimas taikant supirkimo tarifus ir rinkos priemokas, elektros energijos kainą, kuri yra didesnė nei rinkos kaina, ir, antra, speciali kompensavimo sistema, pagal kurią EEG papildomas mokestis galėjo būti sumažintas daug energijos vartojančioms įmonėms (ginčijamo sprendimo 3 straipsnis).
- 6 Ginčijamo sprendimo rezoliucinė dalis suformuluota taip:

„1 straipsnis

Valstybės pagalba, kuria remiama elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir iš kasyklų dujų, kuri suteikta remiantis [2012 m. EEG įstatymu] ir kurią Vokietija įgyvendino pažeisdama [SESV] 108 straipsnio 3 dalį, įskaitant šios paramos finansavimo mechanizmą, bus suderinama su vidaus rinka, jeigu Vokietija įvykdys I priede išdėstytą įsipareigojimą.

<...>

3 straipsnis

1. Valstybės pagalba, kurią sudaro papildomo mokesčio, iš kurio 2013 ir 2014 m. finansuota iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminta elektros energija <...>, sumažinimas daug energijos vartojančioms įmonėms <...>, ir kurią Vokietija neteisėtai įgyvendino pažeisdama [SESV] 108 straipsnio 3 dalį, bus suderinama su vidaus rinka, jeigu atitiks vieną iš keturių šioje dalyje išdėstytų kategorijų.

<...>

2. Visa pagalba, kuri neatitinka 1 dalies sąlygų, yra nesuderinama su vidaus rinka.“

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 7 2015 m. vasario 2 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo Vokietijos Federacinės Respublikos ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo; jame ji nurodė tris pagrindus, juos Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime atmetė vieną po kito.
- 8 Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 33–42 punktuose kaip nepagrįstą atmetė pirmąją pagrindą, grindžiamą tuo, kad Komisija, vertindama valstybės vaidmenį įgyvendinant 2012 m. EEG įstatymą, padarė akivaizdžių vertinimo klaidų. Skundžiamo sprendimo 40 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, be kita ko, kad nagrinėjamos priemonės buvo nustatytos įstatymu ir kad todėl jos priskirtinos Vokietijos valstybei.

- 9 Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 49–70 punktuose taip pat atmetė Vokietijos Federacinės Respublikos ieškinio antrajame pagrinde pateiktus įvairius argumentus, grindžiamus naudos, susijusios su specialia kompensavimo sistema, nebuvimu. Jis skundžiamo sprendimo 44 punkte pažymėjo, kad šis pagrindas pateiktas tik dėl pačios naudos IEENĮ egzistavimo ir nekėlė nei klausimo dėl šios naudos atrankinio pobūdžio, nei dėl naudos, susijusios su paramos sistema EEG elektros energijos gamintojams, buvimo. Jis skundžiamo sprendimo 55 punkte, be kita ko, nusprendė, kad specialia kompensavimo sistema suteikta naudos IEENĮ, nes ja atleidžiama nuo naštos, kurią jos turėtų paprastai patirti.
- 10 Galiausiai Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 81–129 punktuose atmetė įvairias Vokietijos Federacinės Respublikos ieškinio trečiojo pagrindo dalis, grindžiamas finansinės naudos iš valstybės išteklių nebuvimu. Todėl jis nusprendė, kad Komisija teisingai manė, jog 2012 m. EEG įstatyme nustatyta tvarka, t. y. tiek paramos EEG elektros energijos gamintojams sistema, tiek speciali kompensavimo sistema IEENĮ, reikalauja valstybės išteklių, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- 11 Šioje byloje, skundžiamo sprendimo 81–83 punktuose trumpai priminęs reikšmingą Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl valstybės išteklių sąvokos ir, be kita ko, 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Prancūzija / Komisija* (C-482/99, EU:C:2002:294, 37 punktą), Bendrasis Teismas pirmiausia pateikė ginčijamo sprendimo santrauką skundžiamo sprendimo 84–90 punktuose.
- 12 Vėliau Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 91–129 punktuose nagrinėjo klausimą, ar Komisija teisingai nusprendė, kad taikant 2012 m. EEG įstatymą reikia valstybės išteklių, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- 13 Šiuo klausimu jis skundžiamo sprendimo 92 punkte visų pirma pažymėjo, kad „EEG papildomu mokesčiu, renkamu ir administruojamu TTV, *in fine* [buvo] siekiama padengti išlaidas, atsiradusias dėl pirkimo tarifų ir rinkos priemokos, numatytų 2012 m. EEG įstatyme ir užtikrinančių EEG elektros energijos gamintojams didesnę nei rinkos elektros energijos, kurią jie gamina, kainą“, ir kad „[t]odėl reikia manyti, kad EEG papildomu mokesčiu iš esmės [buvo] įgyvendinama viešoji EEG elektros energijos gamintojų paramos politika, įstatyme nustatyta valstybės“.
- 14 Galiausiai jis siekė įrodyti, kad Komisija nepadarė klaidos, ir, pirma, rėmėsi trimis argumentų grupėmis, išplėtotomis skundžiamo sprendimo 93–110 punktuose ir apibendrintomis to sprendimo 111 ir 112 punktuose, ir, antra, skundžiamo sprendimo 113–126 punktuose atmetė Vokietijos Federacinės Respublikos pateiktus argumentus.
- 15 Skundžiamo sprendimo 111 ir 112 punktai išdėstyti taip:

„111 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Komisija ginčijamo sprendimo 138 konstatuojamoje dalyje, aiškinamoje atsižvelgiant į minėto sprendimo 98–137 konstatuojamąsias dalis, teisingai nusprendė, jog 2012 m. EEG įstatymo 16–33i straipsnių nuostatose numatyta nauda EEG elektros energijos gamintojams taikant pirkimo tarifus ir rinkos priemokas šiuo atveju yra panaši į valstybės institucijų nustatytą mokestį, apimančią valstybinius išteklius, nes valstybė finansinių išteklių perdavimą organizavo teisės aktais ir nustatė, kokiais tikslais šie finansiniai ištekliai gali būti naudojami.

112 Ši išvada taikoma ir daug elektros suvartojančių vartotojų, kaip antai IEENĮ, naudai, nes 2012 m. EEG įstatyme numatytas kompensavimo mechanizmas yra, kaip ginčijamo sprendimo 114 konstatuojamoje dalyje teisingai nurodė Komisija, papildoma našta TTV. Iš tiesų bet koks EEG papildomo mokesčio dydžio sumažinimas konkrečiai lemia elektros tiekėjų iš IEENĮ renkamų sumų sumažinimą ir gali būti laikomas lemiančiu TTV pajamų praradimą. Tačiau šie nuostoliai vėliau perkeliama kitiems tiekėjams ir dėl to – kitiems galutiniams vartotojams siekiant kompensuoti tokius atsiradusius nuostolius, kaip tai, be to, patvirtino Vokietijos Federacinė Respublika

per posėdį, atsakydama į Bendrojo Teismo pateiktą klausimą. Taigi, paprastas galutinis vartotojas Vokietijoje tam tikru būdu dalyvauja subsidijuojant IEENĮ, kurios naudojasi EEG papildomo mokesčio viršutine riba. Be to, tai, kad galutiniai elektros energijos vartotojai, kurie nėra IEENĮ, turi padengti papildomas išlaidas, atsiradusias dėl EEG papildomo mokesčio viršutinės ribos, kuria naudojasi IEENĮ, nustatymo, yra dar viena papildoma aplinkybė, kai ji analizuojama kartu su prieš tai nurodytomis aplinkybėmis, kad lėšos, gautos iš EEG papildomo mokesčio, yra specialūs išteklių, tapatūs elektros energijos vartojimo mokesčiui, kurio naudojimas griežtai nustatytais tikslais buvo iš anksto numatytas Vokietijos teisės aktų leidėjo įgyvendinant viešąją politiką, bet ne privačią iniciatyvą.“

- 16 Bendrasis Teismas užbaigė savo analizę skundžiamo sprendimo 127 ir 128 punktuose, kurie suformuluoti taip:

„127 Iš šios analizės matyti, kad 2012 m. EEG įstatymo mechanizmai iš principo numatyti įgyvendinant paramos EEG elektros energijos gamintojams valstybės politiką, valstybės nustatytą 2012 m. EEG įstatyme, ir kad, pirma, lėšos, sukauptos dėl EEG papildomo mokesčio ir administruojamos kolektyviai TTV, išlieka dominuojančioje viešosios valdžios institucijų įtakoje, antra, kad nagrinėjamos sumos, sukauptos dėl EEG papildomo mokesčio, yra su valstybiniais išteklių susijusios lėšos, prilyginamos mokesčiui, ir, trečia, kad TTV priskirta kompetencija ir uždaviniai leidžia daryti išvadą, kad jie veikia ne savo sąskaita ir laisvai, bet kaip pagalbos, suteiktos iš valstybės lėšų, valdytojai, prilyginami subjektams, vykdančioms valstybės koncesiją.

128 Iš viso to, kas išdėstyta, išplaukia, kad Komisija ginčijamame sprendime teisingai nusprendė, kad 2012 m. EEG įstatymui įgyvendinti reikalingi valstybiniai išteklių, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.“

Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

- 17 Vokietijos Federacinė Respublika Teisingumo Teismo prašo:
- visų pirma panaikinti visą skundžiamą sprendimą ir patenkinti jos ieškinį dėl ginčijamo sprendimo,
  - nepatenkinus šio reikalavimo, grąžinti bylą nagrinėti Bendrajam Teismui,
  - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 18 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą kaip nepriimtina arba – subsidiariai – kaip nepagrįstą,
  - atmesti apeliacinio skundo antrąjį pagrindą kaip iš dalies nepriimtina; nepatenkinus šio reikalavimo jį atmesti kaip iš dalies neveiksmingą ir bet kuriuo atveju – kaip nepagrįstą,
  - atmesti apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą kaip nepagrįstą,
  - priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas.
- 19 Taikant Teisingumo Teismo procedūros reglamento 55 straipsnio 1 dalies b punktą, 2017 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu procesas šioje byloje buvo sustabdytas iki 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Georgsmarienhütte ir kt.* (C-135/16, EU:C:2018:582) paskelbimo.

Dėl apeliacinio skundo

- 20 Grįsdama savo apeliacinį skundą Vokietijos Federacinė Respublika nurodo tris pagrindus, iš kurių pirmieji du grindžiami SESV 107 straipsnio 1 dalies pažeidimu, o trečiasis – pareigos motyvuoti sprendimus pažeidimu. Komisija visų pirma tvirtina, kad pirmieji du pagrindai yra nepriimtini, subsidiariai – kad neveiksmingi ir bet kuriuo atveju – nepagrįsti, o trečiasis pagrindas yra nepagrįstas.

Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo, grindžiamo SESV 107 straipsnio 1 dalies pažeidimu tiek, kiek tai susiję su valstybės išteklių naudojimu

Šalių argumentai

- 21 Savo pirmuoju pagrindu, kurį sudaro dvi dalys, Vokietijos Federacinė Respublika iš esmės tvirtina, kad darydamas išvadą, jog EEG papildomo mokesčio sistema lemia naudos suteikimą naudojant valstybės išteklius arba bent jau išteklius, priskirtinus valstybei, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų aiškindamas ir taikydamas kriterijų, susijusį su naudos suteikimu naudojant valstybės išteklius, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- 22 Apskritai kalbant ši valstybė narė visų pirma mano, kad Bendrasis Teismas, vertindamas valstybės išteklių panaudojimą ir darydamas išvadą, kad TTV buvo subjektai, kuriems buvo pavesta vykdyti iš EEG papildomo mokesčio kildinamų lėšų valstybės disponavimo ir kontrolės įgaliojimus, pakankamai neatskyrė vaidmenų, kuriuos valstybė gali vaidinti kaip, pirma, teisės aktų leidžiamoji valdžia ir, antra, vykdomoji valdžia.
- 23 Savo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje, kuri iš esmės susijusi su skundžiamo sprendimo 93 punktu, Vokietijos Federacinė Respublika tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė TTV vaidmens EEG papildomo mokesčio sistemoje vertinimo klaidą.
- 24 Ji primena, kad šiame 93 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, pirma, kad pagal 2012 m. EEG įstatymą aiškiai suteikiamos TTV pareigos ir prerogatyvos, kiek tai susiję su iš šio įstatymo išplaukiančių mechanizmų įgyvendinimu, todėl TTV yra centrinis EEG nustatytos sistemos funkcionavimo ramstis. Antra, Bendrasis Teismas konstatavo, kad iš EEG papildomo mokesčio surinktos lėšos tiesiogiai nepereina iš galutinių vartotojų elektros energijos gamintojams, bet joms reikia tarpininkų, kurie įgalioti jas surinkti ir valdyti, dalyvavimo, kad jos nėra nei pervedamos į bendrą TTV biudžetą, nei paliktos laisvai jų dispozicijai, bet yra kolektyviai administruojamos TTV ir joms taikoma dominuojanti viešosios valdžios institucijų įtaka.
- 25 Pateikdama 2012 m. EEG įstatyme nustatyto paskirstymo mechanizmo veikimo aprašymą, o vėliau šio mechanizmo palyginimą su Teisingumo Teismo jurisprudencija, Vokietijos Federacinė Respublika siekia įrodyti, kad, pirma, 2012 m. EEG įstatyme nustatytas mechanizmas neturi jokio ryšio su valstybės ar viešosios institucijos biudžetu, antra, galimos valstybės prieigos ar kontrolės teisių prieš TTV panaudojimas nelemia jokio valstybinio EEG išteklių valdymo ir, trečia, nebuvo jokio mokesčio ir jokio valstybės pajamų atsisakymo.
- 26 Taigi, pirma, EEG paskirstymo mechanizmo vertinimas niekaip neleidžia daryti išvados apie valstybės išteklių ar valstybei priskirtinų išteklių naudojimą, kaip Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs savo 2001 m. kovo 13 d. Sprendime *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160), 2002 m. gegužės 16 d. Sprendime *Prancūzija / Komisija* (C-482/99, EU:C:2002:294) ir 2008 m. liepos 17 d. Sprendime *Essent Netwerk Noord ir kt.* (C-206/06, EU:C:2008:413).

- 27 Pagal šią jurisprudenciją mokesčiams, įmokoms ir rinkliavoms būdinga tai, kad surinktos lėšos viena ar kita forma tiesiogiai ar netiesiogiai turi patekti į valstybės ar viešosios valdžios institucijos biudžetą. Taigi TTV gautos lėšos, skirtos padengti išlaidoms, susijusioms su prekyba EEG elektros energija, niekaip, tiesiogiai ar netiesiogiai, nesumažina valstybės išteklių. Tiekimo grandinės dalyviai padengia šias išlaidas už tai gaudami „atsinaujinančiosios“ elektros energijos statusą ir jas kompensuoja privačios ekonomikos sąlygomis.
- 28 Todėl valstybė neturi jokios priegios prie šių pajamų ir deleguodama įgaliojimus neįpareigojo TTV vykdyti viešojo pobūdžio uždavinių. Pastarieji nerenka EEG papildomo mokesčio valstybės vardu, todėl Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad jie iš dalies buvo valstybės koncesijų savininkai. Bendrasis Teismas, taikydamas šį netikslų TTV uždavinių teisinį kvalifikavimą, klaidingai taikė TTV veiksmų kontrolės ir priskirimo valstybei sąvoką.
- 29 EEG papildomu mokesčiu niekaip neprisidedama prie federalinio ar viešosios valdžios institucijos biudžeto, o tai įrodo TTV išlaidų kompensavimo mechanizmas. Iš tiesų pastarieji šio mokesčio dydį nustato palygindami pajamas ir išlaidas; reikia patikslinti, kad didesnės ar mažesnės pajamos yra kompensavimo tarp TTV kitais metais objektas, neįtraukiant viešosios valdžios institucijos biudžeto. Pajamų perviršis nepervedamas į valstybės biudžetą, o išlaidų perviršis nėra kompensuojamas iš pastarojo biudžeto.
- 30 Galiausiai teisiškai klaidinga remtis principu, kaip tai padarė Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 83 punkte, kad atitinkamos sumos „nuolat“ išlieka „kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų“ dispozicijoje arba, kaip jis nurodė to sprendimo 94 punkte, kad kolektyviai administruojamoms TTV lėšoms dominuojančią įtaką daro viešosios valdžios institucijos.
- 31 Bendrasis Teismas minėto sprendimo 117 punkte taip pat suteikė svarbiausią reikšmę aplinkybei, kad TTV gautos lėšos turi būti administruojamos valstybės institucijų kontroliuojamoje atskiroje sąskaitoje. Skirtingas sąskaitas TTV turi siekiant skaidrumo ir išvengti piktnaudžiavimo, bet ne tam, kad tam tikra valstybė narė galėtų valdyti specialųjį įmonėms priklausančią turtą.
- 32 Antra, Bendrasis Teismas taip padarė teisės klaidą, kai priėjo prie išvados, kad įgyvendinant valstybės institucijoms patikėtus privačių rinkos subjektų sudarytų sandorių tinkamumo ir teisėtumo priežiūros bei kontrolės uždavinius būtina valstybinė EEG išteklių kontrolė.
- 33 EEG įstatyme numatytiems mechanizmom, kurie atitinka vertinimo kriterijus, Teisingumo Teismo nurodytus 2013 m. gegužės 30 d. Sprendime *Doux Élevage ir Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, 38 punktas), taikoma gero paskirstymo sistemos veikimo ir teisės aktų leidėjo valios paisymo kontrolė, tačiau jais valstybės institucijoms nesukuriama didelė galimybė daryti poveikį ar įtaką, kas leistų manyti, kad yra „vykdoma valstybės kontrolė“. Valstybė institucijos iš tiesų turi galimybę taikyti drausmines priemones ar pradėti pažeidimų procedūras prieš privačius subjektus, kurie pažeidžia 2012 m. EEG įstatymą, ir neturi jokios kompetencijos, kuri leistų disponuoti minėtų subjektų lėšomis ir daryti įtaką mokėjimams ir finansų srutams.
- 34 Pačiam EEG atlyginimui, kurį moka TV, netaikoma valstybės kontrolė. Tik TV priima sprendimą, ar mokėti šį atlyginimą, ir nustato jo dydį. Be to, EEG papildomo mokesčio rinkimui taikoma tik ribota priežiūra, nes tik TTV gali nuspręsti, ar jį taikyti. Priešingai, nei tvirtina Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 125 punkte, TTV nėra griežtai kontroliuojami kompetentingų Vokietijos administravimo institucijų, visų pirma *BNetzA*, kurios kontrolė iš esmės pasireiškia siekiu užtikrinti tinkamą nuostatų, reglamentuojančių EEG papildomą mokesčių, įgyvendinimą. *BNetzA* neturi teisės nustatyti EEG papildomo mokesčio dydį; jį apskaičiuoja TTV savo nuožiūra.
- 35 Abstrakčios apskaičiavimo sistemos teisėtas reikalavimas, taip pat skaidrumo pareiga ir su tuo susijusios priežiūros teisės padeda tik išvengti subjekto nepagrįsto praturtėjimo mokesčio perkėlimo grandinės etapuose, o apsauga nuo piktnaudžiavimo turi būti vykdoma civiliniuose teismuose, atsižvelgiant į tarp

dalyvių susiklosčiusius privatinės teisės reglamentuojamus santykius. Minėti dalyviai nesinaudoja valstybės deleguotosiomis teisėmis ar koncesija ir neturi jokios galimybės įpareigoti administravimo instituciją reikalauti jų teisių.

- 36 Trečia, EEG rinkliava nėra mokestis ir todėl jos dydžio nustatymas nereiškia valstybės išteklių atsisakymo. Bendrasis Teismas, skundžiamo sprendimo 95 punkte padaręs išvadą, kad kadangi galutiniai vartotojai privalėjo mokėti kainos priedą, EEG papildomas mokestis buvo našta, kuri vienašališkai nustatoma valstybės vykdamt jos EEG elektros energijos gamintojų paramos politiką ir kuri prilyginama, atsižvelgiant į jos poveikį, mokesčiui, tenkančiam elektros energijos vartotojams Vokietijoje, iš esmės padarė teisės klaidą. Iš tiesų vien aplinkybė, kad EEG paskirstymo mechanizmas leidžia perkelti galutiniams elektros energijos vartotojams mokesčius, kurie turi būti pervesti įrenginių eksploatuotojams, neleidžia daryti išvados apie mokesčio buvimą.
- 37 EEG papildomą mokestį sudaro privataus pobūdžio pirkimo kainos, kurią elektros energijos tiekėjai moka už „žalios“ elektros energijos statusą, padidinimas, todėl jis priskirtinas santykiui paslauga ir atlyginimas, priešingai nei mokestis, kuris renkamas privalomai ir be jokio atlyginimo. Be to, pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją tam, kad mokestis būtų kvalifikuojamas kaip valstybės pagalba, reikalaujama paskirties ryšio tarp mokesčio ir pagalbos buvimo, o to nėra EEG papildomo mokesčio atveju. Jis nėra valstybės narės pajamos, apibrėžtos abstrakčiai. Todėl 2012 m. EEG įstatymu pratęsimas *Stromeinspeisungsgesetz* (Elektros energijos tiekimo į bendrus perdavimo tinklus įstatymas, *BGBI.* 1990 I, p. 2633), kurio Teisingumo Teismas nelaikė pagalba 2001 m. kovo 13 d. Sprendime *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160), o vienintelis šių dviejų sistemų skirtumas išplaukia iš to, kad elektros energijos tiekėjai už fiksuotą kainą (EEG papildomas mokestis) perka ne fizinę elektros energiją, bet jos, kaip atsinaujinančiosios elektros energijos, statusą.
- 38 Galiausiai nėra mokesčiui būdingų savybių, nes, pirma, EEG neįpareigoja elektros energijos tiekėjų ši mokestį perkelti jų klientams, antra, minėto mokesčio, kurį elektros energijos tiekėjai įtraukia į pardavimo kainą, poveikis gali būti reikalaujamas ne taikant viešosios teisės priemones, bet tik pagal civilinę teisę pareiškiant ieškinį ir, trečia, „pajamos“ iš to paties papildomo mokesčio įtraukiamos į bendrą elektros energijos tiekėjų turtą, o valstybės institucijos negali daryti net mažiausios įtakos šių lėšų valdymui ar naudojimui.
- 39 Savo pirmojo pagrindo antra dalimi Vokietijos Federacinė Respublika tvirtina, kad Bendrasis Teismas taip pat padarė klaidą, nes nepaisė to, kad 2012 m. EEG įstatyme įtvirtintoje sistemoje pagalbos suteikimo iš valstybės lėšų pripažinimas iš esmės priklauso nuo elektros energijos tiekėjų vaidmens, o į tai šiuo atveju nebuvo pakankamai atsižvelgta.
- 40 Pirma, nors Bendrasis Teismas teisingai konstatavo, kad 2012 m. EEG įstatymu elektros energijos tiekėjai neįpareigojami perkelti EEG papildomo mokesčio savo galutiniams klientams, nors tai ir nedraudžiama, jis nepaisė jų vaidmens, kai skundžiamo sprendimo 95 ir paskesniuose punktuose padarė išvadą, kad šis papildomas mokestis buvo *de facto* mokestis ir kad jis neturėtų būti vertinamas kaip nuosavos TTV lėšos; šiuos TTV valstybė narė teisėkūros priemone paprasčiausiai įpareigojo jas konkrečiai naudoti.
- 41 Antra, Bendrasis Teismas nepaisė to, kad elektros energijos tiekėjų vaidmuo ir uždaviniai įstatyme yra žymiai mažiau reglamentuojami nei TTV. Minėti tiekėjai neįpareigoti turėti atskirų sąskaitų ar atskirti turto tuo atveju, jei EEG papildomas mokestis turėtų būti laikomas įprasta jų pajamų dalimi. Jiems netaikomas joks teisinis reikalavimas kainos ar lėšų panaudojimo srityje. Jų santykiams su klientais, tariamais pagalbos sistemos, kurią nurodo Komisija ir Bendrasis Teismas, finansuotojais, netaikoma jokia valstybės kontrolė. EEG papildomas mokestis ir jo galimas perkėlimas galutiniams vartotojams, taikomas elektros energijos tiekėjų, priskirtinas komerciniams santykiams tarp privačių įmonių ar fizinių asmenų neįsikišant viešosios valdžios institucijai. Tai, kad aptariamoms lėšos vartotojų tiesiogiai nebuvo pervedamos elektros energijos gamintojams, bet reikėjo tarpininkų, įpareigotų jas surinkti ir valdyti, įsikišimo, neturi reikšmės jas kvalifikuojant kaip privačius išteklius.

- 42 Trečia, nors Bendrasis Teismas pakankamai išsamiai išnagrinėjo elektros energijos tiekėjų vaidmenį, jis turėjo padaryti išvadą, kad valstybė neturėjo jokios prieigos prie EEG išteklių. Taip turėtų būti juo labiau todėl, kad santykiai tarp elektros energijos tiekėjų ir galutinių vartotojų yra visiškai privataus pobūdžio. Bendrasis Teismas nepaisė kontrolės sąvokos apimties ir pažeidė SESV 107 straipsnio 1 dalį, kai kaip „valstybės kontrolę“ kvalifikavo privačios įmonės veiklą, nors šiai netaikoma jokia teisės aktuose įtvirtinta pareiga rinkti EEG papildomą mokestį, minėto mokesčio sumai, prireikus perkeltinai, taip pat netaikomi teisiniai reikalavimai, valdžios institucijos negalėjo daryti jokios įtakos elektros energijos tiekėjams nustatant kainą, minėtų tiekėjų apyvarta, kurią gali sudaryti papildomo mokesčio mokėjimas, įtraukiama į jų turtą ir valstybės institucijos negalėjo daryti įtakos tam, kaip tiekėjai naudoja savo išteklius.
- 43 Komisija visų pirma tvirtina, kad Vokietijos Federacinės Respublikos apeliacinio skundo pirmasis pagrindas yra nepriimtinas ir – subsidiariai – kad jis iš dalies neveiksmingas, ir bet kuriuo atveju – nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

– Dėl viso ieškinio priimtinumą

- 44 Komisija tvirtina, kad visas Vokietijos Federacinės Respublikos nurodytas pirmasis pagrindas yra nepriimtinas tiek, kiek juo kritikuojamas ne Bendrojo Teismo skundžiamame sprendime taikytas sąvokos „valstybės kontrolė“ teisinis aiškinimas, bet jo atliktas konstatavimas, susijęs su nacionaline teise, priskirtinas faktinių aplinkybių vertinimui.
- 45 Tokius argumentus reikia atmesti.
- 46 Iš tiesų, nors tiesa tai, kad Vokietijos Federacinė Respublika, pateikdama įvairius argumentus, remiasi 2012 m. EEG įstatymo sąvokomis, savo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje ji iš esmės tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes jis rėmėsi pernelyg plačiu sąvokos „valstybės kontrolė“ aiškinimu, be kita ko, pirma, sumas, sukauptas dėl EEG papildomo mokesčio, kvalifikuodamas kaip valstybės išteklių reikalaujantis lėšas, prilyginamas mokesčiui, ir, antra, darydamas išvadą apie valstybės narės viešosios minėtų lėšų kontrolės per TTV buvimą.
- 47 Iš to darytina išvada, kad apeliacinio skundo pirmasis pagrindas priimtinas.

– Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmos dalies, grindžiamos Bendrojo Teismo padaryta klaida vertinant TTV vaidmenį EEG papildomo mokesčio sistemoje

- 48 Reikia priminti, jog tam, kad pranašumai galėtų būti laikomi „pagalba“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, pirma, jie turi būti tiesiogiai arba netiesiogiai suteikti iš valstybės išteklių ir, antra, jie turi būti priskirtini valstybei (2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 20 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 49 Pirmiausia, siekiant įvertinti, ar priemonė gali būti priskirta valstybei, svarbu išnagrinėti, ar valstybės institucijos dalyvavo priimant šią priemonę (1988 m. vasario 2 d. Sprendimo *Kwekerij van der Kooy ir kt. / Komisija*, 67/85, 68/85 ir 70/85, EU:C:1988:38, 35 punktas; 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère! ir kt.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 17 ir 18 punktai ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 21 punktas).
- 50 Šiuo atveju Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 40 punkte konstatavo, kad šioje byloje nagrinėjami paramos ir kompensavimo mechanizmai buvo nustatyti 2012 m. EEG įstatyme, todėl jie turi būti priskirtini valstybei.

- 51 Nors Vokietijos Federacinė Respublika savo apeliaciniame skunde ne kartą nurodo aptariamų priemonių priskyrimo valstybei klausimą, ji formaliai neginčijo tokio Bendrojo Teismo konstatavimo ir šiuo aspektu nesirėmė jo padarytos teisės klaidos buvimu. Todėl šiuo klausimu pateikti argumentai, kaip tvirtina ir Komisija, bet kuriuo atveju turi būti atmesti kaip nepriimtini.
- 52 Antra, iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas apima tiek valstybės tiesiogiai ar panaudojant jos lėšas suteiktą pagalbą, tiek pagalbą, kuri teikiama per valstybinius arba privačius subjektus, valstybės įsteigtus arba paskirtus tai pagalbai administruoti (1977 m. kovo 22 d. Sprendimo *Steinike & Weinlig*, 78/76, EU:C:1977:52, 21 punktą; 2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, EU:C:2001:160, 58 punktą ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 23 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 53 Šioje nuostatoje įtvirtintas skirtumas tarp „valstybės suteiktos pagalbos“ ir „iš valstybinių išteklių“ suteiktos pagalbos nereiškia, kad bet kokia valstybės suteikta nauda, nepaisant to, ar ji finansuojama iš valstybinių išteklių, yra laikoma pagalba; tuo tik siekiama į šią sąvoką įtraukti tiek tiesiogiai valstybės, tiek per tos valstybės paskirtą ar įsteigtą viešąją ar privačią įstaigą suteikiamą naudą (2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, EU:C:2001:160, 58 punktą ir 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Doux Élevage ir Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, EU:C:2013:348, 26 punktą).
- 54 Iš tiesų, pagal Sąjungos teisę neleistina, kad vien savarankiškų institucijų, atsakingų už pagalbos paskirstymą, įsteigimas leistų išvengti valstybės pagalbos taisyklių taikymo (2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-482/99, EU:C:2002:294, 23 punktą ir 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Komisija / TV2/Danmark*, C-656/15 P, EU:C:2017:836, 45 punktą).
- 55 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad nebūtina kiekvienu atveju nustatyti valstybės išteklių perdavimo fakto, kad vienai ar kelioms įmonėms suteiktą naudą būtų galima laikyti valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-482/99, EU:C:2002:294, 36 punktą ir 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Doux Élevage ir Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, EU:C:2013:348, 34 punktą).
- 56 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad priemonė, kurią konkrečiai sudaro pareiga pirkti elektros energiją, taip pat gali patekti į sąvoką „pagalba“, nors joje ir nenumatyta perduoti valstybės išteklių (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère! ir kt.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 19 punktą ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 24 punktą).
- 57 Iš tiesų SESV 107 straipsnio 1 dalis apima visas finansines priemones, kurias viešojo sektoriaus institucijos gali faktiškai panaudoti įmonėms remti, neatsižvelgiant į tai, ar tos priemonės yra nuolatinė valstybės turto dalis. Net jeigu valstybės išdas nuolat nedisponuoja sumomis, kurios išmokėtos kaip valstybės pagalba, to, kad jos nuolat yra kontroliuojamos valstybės, vadinasi, jomis disponuoja kompetentingos nacionalinės institucijos, pakanka, kad jos būtų laikomos „valstybės ištekliais“ (2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-482/99, EU:C:2002:294, 37 punktą ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 25 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 58 Konkrečiai kalbant Teisingumo Teismas patvirtino, kad iš valstybės narės teisės aktais nustatytų mokamų įmokų finansuojami fondai, kuriuose lėšos administruojamos ir paskirstomos vadovaujantis šiais teisės aktais, gali būti laikomi valstybės ištekliais, kaip jie suprantami pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, net jeigu juos valdo nuo viešosios valdžios atskirti subjektai (1974 m. liepos 2 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, 173/73, EU:C:1974:71, 35 punktą ir 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère! ir kt.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 25 punktą).

- 59 Šiuo aspektu lemiamą aplinkybę yra tai, kad tokius subjektus valstybė įgalioja valdyti valstybės išteklius; jie nėra vien paprasčiausiai įpareigojami pirkti iš nuosavų finansinių lėšų (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent Netwerk Noord ir kt.*, C-206/06, EU:C:2008:413, 74 punktą; 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère! ir kt.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 30 ir 35 punktus, taip pat 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, 26 ir 30 punktus).
- 60 Vis dėlto reikia priminti, kad siekiant nustatyti, ar gavėjui suteikta nauda yra našta valstybės biudžetui, reikia patikrinti, ar yra pakankamai tiesioginis ryšys tarp, pirma, gavėjui suteikiamos naudos ir, antra, sumažėjusio valstybės biudžeto arba net pakankamai konkrečios jam tenkančios naštos ekonominės rizikos (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-279/08 P, EU:C:2011:551, 111 punktą; 2013 m. kovo 19 d. Sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom / Komisija ir kt.* ir *Komisija / Prancūzija ir kt.*, C-399/10 P ir C-401/10 P, EU:C:2013:175, 109 punktą; 2014 m. spalio 9 d. Sprendimo *Ministerio de Defensa ir Navantia*, C-522/13, EU:C:2014:2262, 47 punktą ir 2015 m. balandžio 16 d. Sprendimo *Trapeza Eurobank Ergasias*, C-690/13, EU:C:2015:235, 19 punktą).
- 61 Būtent atsižvelgiant į tai reikia nagrinėti Vokietijos Federacinės Respublikos pateiktą apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmą dalį, kurioje ji tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų, kai padarė išvadą, kad pirma, 2012 m. EEG įstatyme numatytas mechanizmas buvo susijęs su valstybės narės ar viešosios valdžios institucijos biudžetu, antra, dėl valstybės institucijoms patikėtų priežiūros ir kontrolės uždavinių reikėjo EEG išteklių viešosios kontrolės ir, trečia, EEG rinkliava buvo mokeskis, o minėto mokesčio tarifo nustatymas reiškė valstybės išteklių atsisakymą.
- 62 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Bendrojo Teismo išvada, pateikta skundžiamo sprendimo 128 punkte, jog Komisija ginčijamame sprendime teisingai nusprendė, kad 2012 m. EEG įstatymui įgyvendinti reikalingi valstybės ištekliai, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, grindžiama to sprendimo 92–126 punktuose pateiktais argumentais, kurių santrauka pateikta jo 127 punkte. Minėtame punkte Bendrasis Teismas nurodė, kad 2012 m. EEG įstatymo mechanizmai iš principo numatyti įgyvendinant paramos EEG elektros energijos gamintojams valstybės politiką, valstybės nustatytą 2012 m. EEG įstatyme. Vėliau jis nurodė, kad, pirma, lėšos, sukauptos dėl EEG papildomo mokesčio ir administruojamos kolektyviai TTV, išlieka dominuojančioje viešosios valdžios institucijų įtakoje, antra, nagrinėjamos sumos, sukauptos dėl EEG papildomo mokesčio, yra su valstybiniais ištekliais susijusios lėšos, prilyginamos mokesčiui, ir, trečia, TTV priskirta kompetencija ir uždaviniai leidžia daryti išvadą, kad jie veikia ne savo sąskaita ir laisvai, bet kaip pagalbos, suteiktos iš valstybės lėšų, valdytojai, prilyginami valstybės koncesiją vykdančioms subjektams.
- 63 Bendrojo Teismo tvirtinimu, kad 2012 m. EEG įstatymo mechanizmai iš principo numatyti įgyvendinant paramos EEG elektros energijos gamintojams valstybės politiką, tik pakartojama išvada, jau pateikta skundžiamo sprendimo 40 punkte, kad šie mechanizmai turi būti priskirtini valstybei. Iš šio sprendimo 48 punkte minėtos jurisprudencijos matyti, kad šios aplinkybės, nors ir būtinos siekiant pranašumą dėl 2012 m. EEG įstatyme įtvirtintų mechanizmų kvalifikuoti kaip „pagalba“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 punktą, savaime nepakanka tam, kad būtų galima atlikti tokį kvalifikavimą. Todėl iš tiesų reikia įrodyti, kad nagrinėjamas pranašumas yra suteikiamas tiesiogiai ar netiesiogiai panaudojant valstybės išteklius.
- 64 Todėl reikia išnagrinėti klausimą, ar Bendrasis Teismas, nepadarydamas teisės klaidos, galėjo padaryti išvadą, remdamasis trimis kitais skundžiamo sprendimo 127 punkte minėtais aspektais, primintais šio sprendimo 62 punkte, kad lėšos, sukauptos dėl EEG papildomo mokesčio, buvo valstybės ištekliai.
- 65 Kalbant apie teiginį, kad dėl EEG papildomo mokesčio sukauptos sumos yra lėšos, reikalaujančios valstybės išteklių ir prilyginamos mokesčiui, reikia priminti, kad ginčijamo sprendimo 105 punkte Komisija šį papildomą mokestį kvalifikavo kaip „specialų mokestį“ (to sprendimo redakcijoje originalo kalba – *special levy*).

- 66 Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 95 punkte nurodė, kad „elektros energijos tiekėjai praktikoje finansinę naštą, išplaukiančią iš EEG papildomo mokesčio, perkelia galutiniams klientams“ ir kad šis perkėlimas turėjo būti vertinamas „kaip pasekmė, numatyta ir organizuota Vokietijos teisės aktų leidėjo“, ir kad kainos priedas ar perviršis, kuriuos galutiniai vartotojai „*de facto* privalo mokėti“, buvo „našta, kuri vienašališkai nustatoma valstybės vykdant jos EEG elektros energijos gamintojų paramos politiką ir kuri prilyginama, atsižvelgiant į jos poveikį, mokesčiui, tenkančiam elektros energijos vartotojams Vokietijoje“.
- 67 Būtent remdamasis šiuo samprotavimu Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 96 punkte, „pagal analogiją“ darydamas nuorodą į 2008 m. liepos 17 d. Sprendimą *Essent Netwerk Noord ir kt.* (C-206/06, EU:C:2008:413, 66 punktas), tvirtino, kad dėl EEG papildomo mokesčio sukauptos sumos yra mokesčiui prilyginamos lėšos iš valstybės išteklių; šis teiginys buvo pakartotas skundžiamo sprendimo 127 punkte.
- 68 Vis dėlto 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent Netwerk Noord ir kt.* (C-206/06, EU:C:2008:413) 66 punkte Teisingumo Teismas toje byloje nagrinėjamą elektros energijos pirkėjams taikomą kainos priedą kvalifikavęs kaip „mokestį“, darė nuorodą į to sprendimo 47 punktą. Pastarajame punkte skelbiama išvada, kad aptariamas priedas turėjo būti laikomas mokesčiu, buvo pagrįsta, be kita ko, Teisingumo Teismo minėto sprendimo 45 punkte nurodyta aplinkybe, kad šis kainos priedas yra įstatymu vienašališkai nustatyta našta; jį vartotojai turėjo mokėti.
- 69 Bendrojo Teismo konstatavimas skundžiamo sprendimo 95 punkte neleidžia nustatyti analogijos tarp minėto kainos priedo ir EEG papildomo mokesčio.
- 70 Iš tiesų, kaip Bendrasis Teismas priminė skundžiamo sprendimo 7–9 punktuose, EEG papildomas mokestis atitinka galimą skirtumą tarp TTV gautos kainos EEG elektros energijos, kurią jie įtraukia į savo tinklą, rinkoje ir finansinės naštos, kuri jiems tenka dėl teisinės pareigos atlyginti už šią elektrą taikant įstatyme nustatytus tarifus; šio skirtumo TTV turi teisę reikalauti iš tiekėjų, aprūpinančių galutinius vartotojus. Vis dėlto 2012 m. EEG įstatymu minėti tiekėjai neįpareigojami perkelti EEG papildomo mokesčio galutiniams vartotojams.
- 71 Bendrojo Teismo skundžiamo sprendimo 95 punkte konstatuotos aplinkybės, kad „pratiškai“ finansinė našta dėl EEG papildomo mokesčio buvo perkeliama galutiniams vartotojams ir todėl buvo „prilyginama, atsižvelgiant į jos poveikį, mokesčiui, tenkančiam elektros energijos vartotojams“, nepakanka, kad būtų padaryta išvada, jog EEG papildomas mokestis turėjo tokias pačias savybes kaip ir elektros energijos kainos priedas, kurį Teisingumo Teismas nagrinėjo 2008 m. liepos 17 d. Sprendime *Essent Netwerk Noord ir kt.* (C-206/06, EU:C:2008:413).
- 72 Todėl reikia patikrinti, ar kiti du aspektai, Bendrojo Teismo paminėti skundžiamo sprendimo 127 punkte ir priminti šio sprendimo 62 punkte, jam vis dėlto leido padaryti išvadą, kad lėšos, sukauptos dėl EEG papildomo mokesčio, buvo valstybės ištekliai, nes jie nuolat buvo valstybės kontroliuojami ir todėl buvo viešosios valdžios institucijų dispozicijoje, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 57 punkte minėtą jurisprudenciją. Tokiu atveju neturi reikšmės tai, ar EEG papildomas mokestis gali būti laikomas „mokesčiu“.
- 73 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas neįrodė nei to, kad valstybė turėjo įgaliojimus disponuoti dėl EEG papildomo mokesčio susidariusiomis lėšomis, nei to, kad ji vykdė viešą TTV, atsakingų už šių lėšų valdymą, kontrolę.
- 74 Iš tiesų, pirma, Bendrasis Teismas nusprendė, kad dėl EEG papildomo mokesčio sukauptos lėšos yra ne valstybės dispozicijoje, bet tik viešosios valdžios dominuojančioje įtakoje, nes jas kolektyviai administruoja TTV, o šie gali būti kolektyviai prilyginti valstybės koncesiją vykdančiai įmonei. Šiuo

klausimu jis tik konstatavo, kad lėšos, sukauptos dėl EEG papildomo mokesčio, buvo, viena vertus, sukauptos viešojo intereso tikslais TTV laikantis teisės aktų leidėjo iš anksto nustatytos tvarkos ir, kita vertus, skiriamos paramos ir kompensavimo sistemų finansavimui, bet ne kitiems tikslams.

- 75 Nesant būtinybės nuspręsti dėl tokio Bendrojo Teismo nurodyto valstybės koncesijos kvalifikavimo pagrįstumo, turi būti konstatuota, kad nors šios nurodytos aplinkybės, žinoma, rodo 2012 m. EEG įstatymu įgyvendintos EEG elektros energijos paramos teisėtumą ir todėl tam tikrą valstybės kišimąsi į 2012 m. EEG įstatyme numatytus mechanizmus, šių aplinkybių nepakanka, kad būtų padaryta išvada, jog valstybė turėjo įgaliojimus disponuoti TTV valdomomis ir administruojamomis lėšomis.
- 76 Konkrečiai kalbant, aplinkybė, kad dėl EEG papildomo mokesčio susidariusios lėšos yra skiriamos tik paramos ir kompensavimo sistemoms finansuoti remiantis 2012 m. EEG įstatymu, nereiškia, kad valstybė gali jomis disponuoti, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 57 punkte minėtą jurisprudenciją. Šiuo teisės principu dėl išimtinio lėšų, sukauptų dėl EEG papildomo mokesčio, panaudojimo siekiama veikiau įrodyti, nesant kitų priešingų įrodymų, kad valstybė negalėjo disponuoti šiomis lėšomis, t. y. nuspręsti jas panaudoti kitaip, nei numatyta 2012 m. EEG įstatyme.
- 77 Antra, Bendrasis Teismas neįrodė nei to, kad TTV atžvilgiu buvo nuolat vykdoma viešoji kontrolė, nei to, kad ji turėjo būti vykdoma.
- 78 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Bendrasis Teismas, žinoma, siekė skundžiamo sprendimo 105–110 punktuose įrodyti, jog TTV, atsakingi už paramos EEG elektros energijos gamybai sistemos valdymą, vykdydami šį uždavinį buvo įvairiais aspektais kontroliuojami.
- 79 Visų pirma Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 106 punkte konstatavo, kad TTV lėšų, gautų dėl EEG papildomo mokesčio, negalėjo naudoti kitais teisės aktų leidėjo numatytais tikslais. Be to, skundžiamo sprendimo 107 punkte jis nurodė, kad TTV turi pareigą minėtas lėšas administruoti bendroje specialioje sąskaitoje, ir pridūrė, kad tai, kaip laikomasi šios pareigos, kontroliuoja viešosios valdžios institucijos, remdamosi 2012 m. EEG įstatymo 61 straipsniu, tačiau neišdėstė nuomonės dėl šios kontrolės pobūdžio ir apimtys. Galiausiai Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 108–110 punktuose nurodė, kad valstybės institucijos (šiuo atveju *BNetzA*) vykdė griežtą kelių lygių TTV veiksmų kontrolę, prižiūradamos, be kita ko, kad TTV prekiautų EEG elektros energija pagal 2012 m. EEG įstatymo 37 straipsnio nuostatas ir kad jie nustatytų, įtvirtintų, paskelbtų elektros energijos tiekėjams EEG papildomą mokestį ir juos juo apmokestintų, laikydamiesi įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų.
- 80 Nors tokios nurodytos aplinkybės iš tiesų leidžia daryti išvadą, kad viešosios valdžios institucijos vykdo gero 2012 m. EEG įstatymo įgyvendinimo kontrolę, jos neleidžia daryti išvados apie viešosios valdžios institucijų kontrolės, vykdomos pačių lėšų, sukauptų dėl EEG papildomo mokesčio, atžvilgiu, buvimą.
- 81 Be to, Bendrasis Teismas savo nagrinėjimą užbaigė skundžiamo sprendimo 110 punkte nusprenddamas, kad ši kontrolė, kuri atitinka bendrą visos 2012 m. EEG įstatyme numatytos struktūros logiką, patvirtina išvadą, susijusią, be kita ko, su TTV priskirta kompetencija, ir priimtą atsižvelgiant į jų uždavinius ir pareigas, kad TTV veikia ne savarankiškai ir laisvai, bet kaip pagalbos, suteiktos iš valstybinių išteklių, administratoriai. Jis pridūrė, kad net darant prielaidą, jog kontrolė, kuri taikoma TTV, neturi tiesioginio poveikio nagrinėjamam kasdieniniam lėšų valdymui, tai yra papildoma aplinkybė, leidžianti įsitikinti, kad TTV elgesys apibrėžtas 2012 m. EEG įstatyme. Galiausiai jis skundžiamo sprendimo 118 punkte konstatavo, kad faktinis valstybės prieigos prie išteklių, sukauptų iš EEG papildomo mokesčio, nebuvimas tiek, kiek jie, žinoma, nepatenka į valstybės biudžetą, neturi reikšmės dominuojančiai valstybės įtakai šių išteklių naudojimui ir jos galimybei iš anksto nuspręsti dėl siektinų tikslų ir visų minėtų išteklių naudojimo priimant 2012 m. EEG įstatymą.

- 82 Žinoma, kaip nurodė Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 125 punkte ir kaip buvo priminta šio sprendimo 58 punkte, Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę nuspręsti, kad iš valstybės narės teisės aktais nustatytų mokėtinų įmokų finansuojami fondai, kuriuose lėšos valdomos ir paskirstomos vadovaujantis šiais teisės aktais, gali būti laikomi valstybės ištekliais, kaip jie suprantami pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, net jeigu juos valdo nuo viešosios valdžios atskirti subjektai (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère! ir kt.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 25 punktas).
- 83 Vis dėlto Teisingumo Teismo pastarojoje byloje priimtas sprendimas grindžiamas dviem pagrindiniais aspektais, kurių nėra šioje byloje.
- 84 Iš tiesų Teisingumo Teismas nurodė, pirma, kad pagrindinėje byloje, kurioje buvo priimtas tas sprendimas, nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose buvo įtvirtintas principas, pagal kurį Prancūzijos valstybė įsipareigoja visiškai įvykdyti pareigą supirkti; pagal minėtą pareigą ši valstybė privalo patikrinti mokėjimus už praėjusius laikotarpius ir, jei iš galutinių elektros energijos vartotojų surinktų įmokų sumos nepakaktų šioms papildomoms sąnaudoms padengti, ji visiškai padengia įmonių patirtas papildomas sąnaudas (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère! ir kt.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 26 punktas). Taip Teisingumo Teismas nurodė, kad yra ryšys tarp nagrinėjamos naudos ir valstybės biudžeto sumažėjimo ar bent galimo sumažėjimo.
- 85 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Association Vent De Colère! ir kt.* (C-262/12, EU:C:2013:851) 28–33 punktuose Teisingumo Teismas konstatavo, kad sumas, skirtas kompensuoti papildomoms išlaidoms, susidarančioms dėl įmonėms tenkančios išpirkimo pareigos, kaupia *Caisse des dépôts et consignations* (Indėlių ir konsignacijų kasa), t. y. viešosios teisės reglamentuojamas juridinis asmuo, Prancūzijos valstybės įgaliotas Energijos reguliavimo komisijos, kuri yra savarankiška administracinė valdžios įstaiga, turinti įgaliojimus užtikrinti tinkamą Prancūzijos elektros energijos ir dujų rinkų veikimą, vardu teikti administravimo, finansų ir apskaitos valdymo paslaugas, todėl turėjo būti laikoma, kad šioms sumoms taikoma viešoji kontrolė.
- 86 Todėl darytina išvada, kad kitos Bendrojo Teismo skundžiamo sprendimo 127 punkte nurodytos aplinkybės taip pat neleidžia daryti išvados, jog dėl EEG papildomo mokesčio sukauptos lėšos yra valstybės ištekliai.
- 87 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Vokietijos Federacinės Respublikos nurodyto apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirma dalis yra pagrįsta, todėl, nesant būtinybės nagrinėti apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antros dalies ir dviejų kitų apeliacinio skundo pagrindų, skundžiamas sprendimas turi būti panaikintas.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

- 88 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, kai apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas Bendrojo Teismo sprendimą panaikina. Jis gali pats byloje paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima padaryti.
- 89 Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas turi būtinus duomenis, kad galėtų priimti galutinį sprendimą dėl Vokietijos Federacinės Respublikos Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio, kuriuo siekiama panaikinti ginčijamą sprendimą.
- 90 Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad dėl šio sprendimo 48–87 punktuose nurodytų motyvų Komisija neįrodė, kad 2012 m. EEG įstatyme numatyti lengvatoms, t. y. paramos elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų šaltinių ir kasyklų dujų sistemai, finansuojamai iš EEG papildomo mokesčio, ir specialiai kompensavimo sistemai, kai šis mokestis sumažinamas daug elektros energijos vartojančioms įmonėms, reikalingi valstybės ištekliai, taigi kad tai yra valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

- 91 Todėl reikia pritarti Vokietijos Federacinės Respublikos ieškinyje pirmojoje instancijoje Bendrajame Teisme nurodytam trečiajam pagrindui, grindžiamam naudos, finansuojamos iš valstybės išteklių, nebuvimu, ir panaikinti ginčijamą sprendimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 92 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.
- 93 Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal minėto reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė.
- 94 Kadangi Vokietijos Federacinė Respublika prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos ir ši byla pralaimėjo, ji turi padengti tiek apeliaciniame procese, tiek pirmojoje instancijoje patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2016 m. gegužės 10 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Vokietija / Komisija* (T-47/15, EU:T:2016:281).**
- 2. Panaikinti 2014 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendimą (ES) 2015/1585 dėl pagalbos schemos SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN) (kurią Vokietija įgyvendino siekdama paremti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintą elektros energiją ir daug energijos vartojančias įmones).**
- 3. Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas tiek apeliaciniame procese, tiek procese pirmojoje instancijoje.**

Parašai.